

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ БЕРДЯНСЬКИЙ
ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

ЗАТВЕРДЖЕНО

Рішення вченої ради
Бердянського державного
педагогічного університету

від 02 вересня 2021 року
(протокол № 1)

**«Соціально-гуманітарні науки (філософія, соціологія,
політологія)»**

(назва освітнього компоненту)

**ПРОГРАМА
обов'язкової навчальної дисципліни**

підготовки бакалавра
(назва ступеня вищої освіти)

спеціальності 227 Фізична терапія, ерготерапія
(шифр і назва спеціальності)

**Освітньо-професійна програма
«Фізична терапія, ерготерапія у травматології та ортопедії»**

Бердянськ 2021 рік

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ:

Дуденок Валентина Іванівна, кандидат філософських наук, доцент кафедри історії та філософії БДПУ.

Обговорено та рекомендовано методичною радою Бердянського державного педагогічного університету “ 20 ” серпня 2021 року, протокол № 1.

ВСТУП

Програма обов'язкової навчальної дисципліни «Соціально-гуманітарні науки (філософія, соціологія, політологія)» складена відповідно до Стандарту вищої освіти України (далі – Стандарт) першого (бакалаврського) рівня галузі знань 22 Охорона здоров'я, спеціальності 227 Фізична терапія, ерготерапія та освітньо-професійної програми «Фізична терапія, ерготерапія у травматології та ортопедії», а також у відповідності з наступними нормативними документами:

- Постанова Кабінету Міністрів України від 29.04.2015 № 266 «Про затвердження переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти»;
- Навчальний план підготовки фахівців першого (бакалаврського) рівня вищої освіти галузі знань 22 «Охорона здоров'я» для спеціальності 227 «Фізична терапія, ерготерапія», затверджений вченою радою БДПУ від 24.04.2019, протокол №9;
- Наказ МОН України від 16.10.2009 за №943 «Про запровадження у вищих навчальних закладах України Європейської кредитно-трансферної системи»;
- Положення «Про організацію освітнього процесу в Бердянському державному педагогічному університеті», затвердженого вченою радою БДПУ від 26 грудня 2019 року (протокол № 6);
- Положення «Про критерії та порядок оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти у Бердянському державному педагогічному університеті».

Предметом навчальної дисципліни є філософські, соціальні та політичні аспекти життя суспільства, людського буття, свідомості, соціальних інститутів, політичної влади та держави, а також механізми функціонування суспільства в контексті історичних і сучасних викликів.

Міждисциплінарні зв'язки: навчальна дисципліна «Соціально-гуманітарні науки (філософія, соціологія, політологія)» тісно пов'язана з такими дисциплінами як:

Історія

- Вивчення філософських, соціологічних і політичних ідей у контексті історичних епох.
- Аналіз впливу суспільно-політичних подій на розвиток гуманітарної думки.

Правознавство (право)

- Формування уявлення про державу, право, владу, громадянські права й обов'язки.
- Зв'язок із філософією права, політичною теорією, державною владою.

Психологія

- Розуміння людської поведінки, соціальних ролей, впливу соціального середовища на індивіда.
- Взаємозв'язок між свідомістю, мисленням і соціальною поведінкою.

Культурологія та етика

- Аналіз цінностей, моралі, культури, етичних норм у філософському та соціальному вимірах.
- Дослідження взаємодії культур і їх політичного значення.

Економіка

- Вивчення впливу соціально-економічних факторів на політичні процеси.
- Аналіз соціальної стратифікації, класів, нерівності.

Екологія та сталий розвиток

- Зв'язок з екофілософією, соціальною відповідальністю, політикою сталого розвитку.
- Розгляд глобальних проблем сучасності: зміна клімату, бідність, війни, тощо.

Комунікаційні науки та журналістика

- Дослідження соціальної комунікації, маніпуляцій, впливу ЗМІ на громадську думку.
- Формування політичної культури через медіа.

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

1.1. Метою навчальної дисципліни «Соціально-гуманітарні науки (філософія, соціологія, політологія)» є формування в здобувачів вищої освіти цілісного уявлення про основи філософського, соціологічного та політологічного знання, розвиток критичного мислення, здатності до аналізу суспільних процесів, усвідомлення власної громадянської позиції, а також сприяння формуванню активної соціальної, політичної й етичної відповідальності.

1.2. Основними завданнями дисципліни «Соціально-гуманітарні науки (філософія, соціологія, політологія)» є:

- Ознайомити студентів з основними поняттями, категоріями та теоріями філософії, соціології й політології.
- Сприяти формуванню вміння аналізувати суспільні явища з позицій гуманітарного знання.
- Розвивати здатність до філософського осмислення світу, себе та соціальної дійсності.
- Формувати розуміння закономірностей розвитку суспільства, соціальних процесів і політичних систем.

- Виховувати громадянську самосвідомість, повагу до демократичних цінностей та прав людини.

1.3. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні набути таких фахових компетентностей:

Інтегральна: Здатність вирішувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми, пов'язані з фізичною терапією та ерготерапією, що характеризуються комплексністю та невизначеністю умов, із застосуванням положень, теорій та методів медико-біологічних, соціальних, психолого-педагогічних наук.

Перелік загальних компетентностей та відповідних їм шифрів:

- ЗК 02. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).
- ЗК 10. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.
- ЗК 14. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.
- ЗК 15. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

Та демонструвати такі програмні результати навчання (ПР):

- ПР01 Демонструвати готовність до зміцнення та збереження особистого та громадського здоров'я шляхом використання рухової активності людини та проведення роз'яснювальної роботи серед пацієнтів/клієнтів, членів їх родин, медичних фахівців, а також покращенню довкілля громади.
- ПР02 Спілкуватися усно та письмово українською та іноземною мовами у професійному середовищі, володіти фаховою термінологією та професійним дискурсом, дотримуватися етики ділового спілкування; складати документи, у тому числі іноземною мовою (мовами).
- ПРН 03. Використовувати сучасну комп'ютерну техніку; знаходити інформацію з різних джерел; аналізувати вітчизняні та зарубіжні джерела інформації, необхідної для виконання професійних завдань та

прийняття професійних рішень.

ПР12 Застосовувати сучасні науково-доказові дані у професійній діяльності.

ПР18 Оцінювати себе критично, засвоювати нову фахову інформацію, поглиблювати знання за допомогою самоосвіти, оцінювати й представляти власний досвід, аналізувати й застосовувати досвід колег.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 6/180 (кредитів ЄКТС/години).

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

Модуль 1. Філософія, соціологія, політологія.

Змістовий модуль 1. Філософія.

Тема 1. Філософія як форма світогляду. Що таке світогляд і які його типи? Яке місце філософії в системі світогляду? У чому полягає специфіка філософського мислення? Які основні функції філософії? Як філософія впливає на формування особистості?

Тема 2. Основні етапи розвитку філософської думки. Які особливості античної філософії? У чому полягає суть середньовічної філософії? Які нові ідеї з'являються у філософії Нового часу? Як розвивалася німецька класична філософія? Що характерне для сучасної філософії?

Тема 3. Проблема буття у філософії. Як визначається поняття «буття»? Які форми буття існують? Яке місце людини в системі буття? Що таке матеріалізм і ідеалізм? Як філософи розглядають взаємозв'язок матерії і свідомості?

Тема 4. Пізнання та істина у філософії. Що таке пізнання і які його рівні? Які форми пізнання існують? Як філософія визначає істину? Які критерії істини? У чому полягає значення наукового пізнання?

Змістовий модуль 2. Соціологія.

Тема 5. Соціологія як наука про суспільство. Який предмет і об'єкт соціології? Які основні функції соціології? Як виникла і розвивалася

соціологія? Які існують основні соціологічні школи? У чому полягає значення соціології в сучасному суспільстві?

Тема 6. Соціальна структура суспільства. Що таке соціальна структура? Які елементи включає соціальна структура? Що таке стратифікація та соціальна мобільність? Як класифікуються соціальні групи? Яке місце інститутів у структурі суспільства?

Тема 7. Соціалізація та девіантна поведінка. Що таке соціалізація та які її етапи? Яку роль відіграють соціальні агенти? Що таке соціальні норми і контроль? Що означає поняття «девіантна поведінка»? Які теорії пояснюють девіантність?

Тема 8. Особистість у соціологічному вимірі. Як соціологія трактує особистість? Які фактори формують особистість? У чому полягає соціальна роль і статус? Як визначається соціальна ідентичність? Що таке соціальна взаємодія?

Змістовий модуль 3. Політологія.

Тема 9. Політологія як наука. Який об'єкт і предмет політології? Які функції виконує політологія? Як формувалася політологія як наука? Які методи використовує політологія? Яке значення політології у формуванні громадянського суспільства?

Тема 10. Влада та політична система. Що таке політична влада? Які типи влади існують? Що таке легітимність влади? Яка структура політичної системи? Яку роль відіграють політичні інститути?

Тема 11. Держава: суть, функції, форми. Що таке держава? Які функції виконує держава? Які існують форми державного правління? У чому відмінність між унітарною та федеративною державою? Яке значення має принцип поділу влади?

Тема 12. Політичні режими та демократія. Що таке політичний режим? Які є види політичних режимів? Що таке демократія? Які існують форми демократії? Які загрози демократії у сучасному світі?

Тема 13. Громадянське суспільство і правова держава. Що таке громадянське суспільство? Які ознаки громадянського суспільства? Що таке правова держава? Які принципи правової держави? Як взаємодіють держава і громадянське суспільство?

Тема 14. Політична культура та свідомість. Що таке політична культура? Які типи політичної культури існують? Що таке політична соціалізація? Як формується політична свідомість? Яке значення політичної культури для демократії?

Тема 15. Виборча система і вибори. Що таке виборча система? Які типи виборчих систем існують? Як організовуються вибори в демократичних державах? Які етапи виборчого процесу? Як впливають вибори на політичне життя?

Тема 16. Міжнародні відносини і глобальна політика. Що таке міжнародні відносини? Які актори міжнародної політики? Що таке геополітика? Які загрози та виклики стоять перед світовою спільнотою? Яке місце України в міжнародній політиці?

3. Рекомендована література

1. Філософія науки та інноваційного розвитку / Л.А. Чекаль, С.В. Сторожук, Т.В. Горбатюк та ін. – Київ-Ніжин, 2015. – 952 с.
2. Капітон В. П. Філософія науки Нового Часу: монографія / В. Капітон, В. Панфілов ; Дніпропетровська держ. фінансова академія. – Д. : [ДДФА], 2008. – 248 с.
3. Білецький І. П. Філософія науки [Навч. посіб.] / І. П. Білецький, О.М. Кузь, В.Ф. Чешко. – Х. : ХНЕУ, 2005. – 128с.
4. Грушевський М. Початки громадянства (генетична соціологія). – К.: Центр навчальної літератури, 2020. – 330 с.
5. Гуменюк Л. Й. Соціальна конфліктологія: підручник / Л. Й. Гуменюк. – Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2015. – 564 с
6. Добренєков В . І., Кравченко А.И. Методи соціологічного дослідження: Підручник. – К., 2004. – 768 с.
7. Воронянський О.В. Політологія: підручник / [Воронянський О.В., Кулішенко Т.Ю., Скубій І.В.]; Харків. нац. техн. ун-т сіл. госп-ва ім. Петра Василенка. - Харків : ХНТУСГ ім. Петра Василенка, 2017. - 179 с.
8. Політична думка XX – початку XXI століть: методологічний і доктринальний підходи : підручник : у 2-х т. / за заг. ред. Н. М. Хоми ; [Т. В. Андрущенко, О. В. Бабкіна, В. П. Горбатенко та ін.]. – Львів : «Новий Світ-2000», 2016. – Т. 1. – 516 с.
9. Гелей С. Д. Політологія [Текст] : навчальний посібн. / С. Д. Гелей, С. М. Рутар. - 9-те вид., переробл. і доп. - Львів : Видавництво Львівської комерційної академії, 2015. - 370 с.
10. Баранівський В. Ф. Політологія [Текст] : підручник / В. Ф. Баранівський ; Нац. акад. упр. - Київ : НАУ, 2016. - 235 с.Бойко О.Д. Політичне маніпулювання: навч. посіб. / Олександр Дмитрович Бойко. К.: Академвидав, 2010. – 432 с.
11. Конституція України [Текст]: станом на 22 січ. 2018 р.: відповідає офіц.

тексту. - Харків : Право, 2018. - 70, [2] с.

4. Методи навчання:

1) *За джерелами передачі й характером сприйняття інформації :*

- ✓ словесні: пояснення, розповідь, лекція, бесіда;
- ✓ наочні: ілюстрування, демонстрування, спостереження;
- ✓ практичні: фізичні вправи, практичні роботи, дослідні роботи.

2) *Методи стимулювання навчальної діяльності:*

✓ навчальна дискусія – суперечка, обговорення будь-якого питання з навчального матеріалу.

3) *Методи контролю і самоконтролю у навчанні:*

- ✓ усний контроль;
- ✓ письмовий контроль;
- ✓ тестовий контроль.

**5. Форма підсумкового контролю успішності навчання – екзамен /
екзамен.**

6. Система оцінювання

Оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти за всіма видами навчальних робіт проводиться за поточним та підсумковим контролюми.

Поточний контроль включає бали за роботу на лекціях, практичних та індивідуальних заняттях, а також оцінювання всіх видів самостійної роботи, запланованих у робочій програмі навчальної дисципліни.

Підсумковий семестровий контроль є обов'язковою формою контролю, що дозволяє визначити ступінь досягнення здобувачами вищої освіти запланованих робочою програмою навчальної дисципліни результатів навчання.

Оцінка за університетською шкалою	Оцінка за шкалою ЄКТС
90-100	A
78-89	B
65-77	C
58-64	D
50-57	E
35-49	FX (з можливістю повторного складання)
1-34	F (з обов'язковим повторним вивченням ОК)

